ข้อหารือกฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ข้อหารือ การปฏิบัติงานบนที่สูงลูกจ้างต้องได้รับการตรวจสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่

หน่วยงานที่หารือ สถานประกอบกิจการเอกชน

หน่วยงานตอบข้อหารือ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ประเด็นข้อหารือ บริษัทฯ ได้ขอหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานบนที่สูงว่า กฎหมายได้กำหนดให้ลูกจ้างต้องได้รับการตรวจสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงหรือไม่ ถ้าหากมีกำหนดความถี่ไว้เท่าใด และกรณีที่กฎหมายไม่ได้กำหนดความถี่ในการตรวจสุขภาพ บริษัทฯ สามารถกำหนดให้มีการตรวจสุขภาพก่อนเริ่มปฏิบัติงาน ตรวจสุขภาพประจำปี (Annual Medical Examination) พร้อมทั้งตรวจเพิ่มเติมเมื่อมีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ เช่น เจ็บป่วย อุบัติเหตุ หรือกลับเข้าปฏิบัติงานหลังป่วย เป็นแนวทางที่สอดคล้องกับกฎหมายหรือไม่

ข้อเท็จจริง บริษัทฯ มีลักษณะการทำงานที่ให้ลูกจ้างปฏิบัติงานบนที่สูงตั้งแต่ ๒ เมตรขึ้นไป บริษัทฯ จึงให้ความสำคัญต่อการป้องกันอันตรายและการดูแลสุขภาพของลูกจ้างให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย ซึ่งในปัจจุบันบริษัทฯ ได้รับข้อกำหนดจากเจ้าของโครงการให้ผู้ปฏิบัติงานบนที่สูงเข้ารับการตรวจสุขภาพทุก ๑ เดือน ซึ่งบริษัทฯ ได้พิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว ไม่พบข้อกำหนดที่ระบุความถี่ของการตรวจสุขภาพสำหรับผู้ปฏิบัติงานบนที่สูงไว้โดยเฉพาะ

ข้อกฎหมาย ๑. พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๘ ให้นายจ้างบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

๒. กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานการตรวจสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“การตรวจสุขภาพ” หมายความว่า การตรวจร่างกายและสภาวะทางจิตใจตามวิธีทางการแพทย์เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของสภาวะสุขภาพของลูกจ้าง หรือผลกระทบต่อสุขภาพของลูกจ้างอันอาจเกิดจากการทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง

“งานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง” หมายความว่า งานที่ลูกจ้างทำเกี่ยวกับ

(๑) สารเคมีอันตรายตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๒) จุลชีวันเป็นพิษที่อาจเป็นเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา หรือสารชีวภาพอื่น

(๓) กัมมันตภาพรังสี

(๔) ความร้อน ความเย็น ความสั่นสะเทือน ความกดดันบรรยากาศ แสง หรือเสียง

(๕) สภาพแวดล้อมอื่นที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของลูกจ้าง เช่น ฝุ่นฝ้าย ฝุ่นไม้ ไอควันจากการเผาไหม้

ฯลฯ

ข้อ ๓ ให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงตามระยะเวลาดังต่อไปนี้

(๑) การตรวจสุขภาพลูกจ้างครั้งแรกให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับลูกจ้างเข้าทำงาน และจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างครั้งต่อไปอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๒) ในกรณีที่ลักษณะหรือสภาพของงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่มีความจำเป็นต้องตรวจสุขภาพตามระยะเวลาอื่นตามผลการตรวจสุขภาพ ให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างตามระยะเวลานั้น

(๓) ในกรณีที่นายจ้างเปลี่ยนงานที่มีปัจจัยเสี่ยงของลูกจ้างแตกต่างไปจากเดิม ให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างทุกครั้งให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เปลี่ยนงาน

การตรวจสุขภาพตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยแพทย์ซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือหนังสืออนุมัติสาขาเวชศาสตร์ป้องกัน แขนงอาชีวเวชศาสตร์ หรือผ่านการอบรมด้านอาชีวเวชศาสตร์ ตามหลักสูตรที่กระทรวงสาธารณสุขรับรอง

๓. กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในสถานที่ที่มีอันตรายจากการตกจากที่สูงและที่ลาดชัน จากวัสดุกระเด็น ตกหล่น และพังทลาย และจากการลงไปในภาชนะเก็บหรือรองรับวัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๔

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

“ทำงานในที่สูง” หมายความว่า การทำงานในพื้นที่ปฏิบัติงานที่มีความสูงจากพื้นดิน หรือจากพื้นอาคารตั้งแต่สองเมตรขึ้นไป ซึ่งลูกจ้างอาจพลัดตกลงมาได้

ฯลฯ

ข้อ ๒ นายจ้างต้องจัดให้มีข้อบังคับและขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยในการทำงานในที่สูง ที่ลาดชัน ที่อาจมีการกระเด็น ตกหล่น หรือพังทลายของวัสดุสิ่งของ และที่อาจทำให้ลูกจ้างพลัดตกลงไปในภาชนะเก็บหรือรองรับวัสดุ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การระบุอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน การวางแผนการปฏิบัติงาน และการป้องกันและควบคุมอันตราย รวมทั้งต้องอบรมหรือชี้แจงให้ลูกจ้างได้รับทราบก่อนเริ่มปฏิบัติงานและควบคุมดูแลให้ลูกจ้างปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และต้องมีสำเนาเอกสารดังกล่าวไว้ให้พนักงานตรวจความปลอดภัยตรวจสอบได้

ฯลฯ

ตอบข้อหารือ กฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ในสถานที่ที่มีอันตรายจากการตกจากที่สูงและที่ลาดชัน จากวัสดุกระเด็น ตกหล่น และพังทลาย และจากการตกลงไปในภาชนะเก็บหรือรองรับวัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้นิยามคำว่า “ทำงานในที่สูง” หมายความว่า การทำงานในพื้นที่ปฏิบัติงานที่มีความสูงจากพื้นดิน หรือจากพื้นอาคารตั้งแต่สองเมตรขึ้นไป ซึ่งลูกจ้างอาจพลัดตกลงมาได้ และกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานการตรวจสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้นิยามคำว่า “การตรวจสุขภาพ” หมายความว่า การตรวจร่างกายและสภาวะทางจิตใจตามวิธีทางการแพทย์เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของสภาวะสุขภาพของลูกจ้างหรือผลกระทบต่อสุขภาพของลูกจ้างอันอาจเกิดจากการทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง “งานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง” หมายความว่า งานที่ลูกจ้างทำเกี่ยวกับ (๑) สารเคมีอันตรายตามที่อธิบดีประกาศกำหนด (๒) จุลชีวันเป็นพิษที่อาจเป็นเชื้อไวรัส แบคทีเรีย รา หรือสารชีวภาพอื่น (๓) กัมมันตภาพรังสี (๔) ความร้อนความเย็น ความสั่นสะเทือน ความกดดันบรรยากาศ แสง หรือเสียง (๕) สภาพแวดล้อมอื่นที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของลูกจ้าง เช่น ฝุ่นฝ้าย ฝุ่นไม้ ไอควันจากการเผาไหม้ และในข้อ ๓ กำหนดให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงตามระยะเวลา ดังต่อไปนี้ (๑) การตรวจสุขภาพลูกจ้างครั้งแรกให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับลูกจ้างเข้าทำงาน และจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างครั้งต่อไปอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง (๒) ในกรณีที่ลักษณะ หรือสภาพของงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่มีความจำเป็นต้องตรวจสุขภาพตามระยะเวลาอื่นตามผลการตรวจสุขภาพให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างตามระยะเวลานั้น

(๓) ในกรณีที่นายจ้างเปลี่ยนงานที่มีปัจจัยเสี่ยงของลูกจ้างแตกต่างไปจากเดิม ให้นายจ้างจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างทุกครั้งให้เสร็จสิ้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เปลี่ยนงาน จากข้อเท็จจริงของบริษัทฯ พบว่าลักษณะการทำงานของลูกจ้างที่ปฏิบัติงานบนที่สูงตั้งแต่ ๒ เมตรขึ้นไป ซึ่งเจ้าของโครงการกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานบนที่สูงเข้ารับการตรวจสุขภาพทุก ๑ เดือน เมื่อพิจารณาข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องข้างต้นแล้ว กฎหมายได้กำหนดว่าการทำงานในที่สูงเป็นการทำงานในพื้นที่ปฏิบัติงานที่มีความสูงจากพื้นดินหรือจากพื้นอาคารตั้งแต่ ๒ เมตรขึ้นไป และงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงตามนิยามแห่งกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานการตรวจสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยง พ.ศ. ๒๕๖๓ ใน (๕) ได้กำหนดไว้ว่า สภาพแวดล้อมอื่นที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของลูกจ้าง เช่น ฝุ่นฝ้าย ฝุ่นไม้ ไอควันจากการเผาไหม้ ดังนั้น การทำงานในที่สูงดังกล่าว บริษัทฯ นายจ้างต้องพิจารณาดำเนินการประเมินอันตรายในพื้นที่การทำงานให้ครอบคลุมสภาพแวดล้อมหรือสภาพต่าง ๆ ที่ปรากฏในบริเวณที่ทำงาน เช่น เครื่องจักร อาคาร สถานที่การระบายอากาศ สารเคมีอันตราย ความร้อน แสงสว่าง เสียง รังสี ไฟฟ้า ที่อับอากาศ ตลอดจนสภาพและลักษณะการทำงานอื่นของลูกจ้างด้วย ในกรณีที่ลูกจ้างทำงานเข้าข่ายเป็นงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงตามกฎหมาย บริษัทฯ นายจ้างต้องจัดให้มีการตรวจสุขภาพลูกจ้างซึ่งทำงานเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงและให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้ลูกจ้างได้รับการคุ้มครองด้านความปลอดภัยในการทำงาน บริษัทฯ สามารถกำหนดให้มีการตรวจสุขภาพก่อนเริ่มปฏิบัติงาน ตรวจสุขภาพประจำปี (Annual Medical Examination) รวมถึงการตรวจและประเมินสุขภาพเพิ่มเติมเมื่อมีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ เช่น ภาวะความเจ็บป่วย อุบัติเหตุ ก่อนหรือหลังการเข้าปฏิบัติงานหลังป่วยได้ ทั้งนี้ รวมถึงต้องจัดให้มีข้อบังคับและขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยในการทำงานในที่สูง ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย การระบุอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการทำงาน การวางแผนการปฏิบัติงาน และการป้องกันและควบคุมอันตราย รวมทั้งต้องอบรมหรือชี้แจงให้ลูกจ้างได้รับทราบก่อนเริ่มปฏิบัติงานและควบคุมดูแลให้ลูกจ้างปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

หมายเหตุ อ้างอิงหนังสือกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ที่ รง ๐๕๐๔/๘๒๔๐ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙

.....

สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กองความปลอดภัยแรงงาน
กลุ่มงานมาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน
๑๘ ถนนบรมราชชนนี แขวงฉิมพลี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๔๘ ๙๑๒๘ - ๓๙